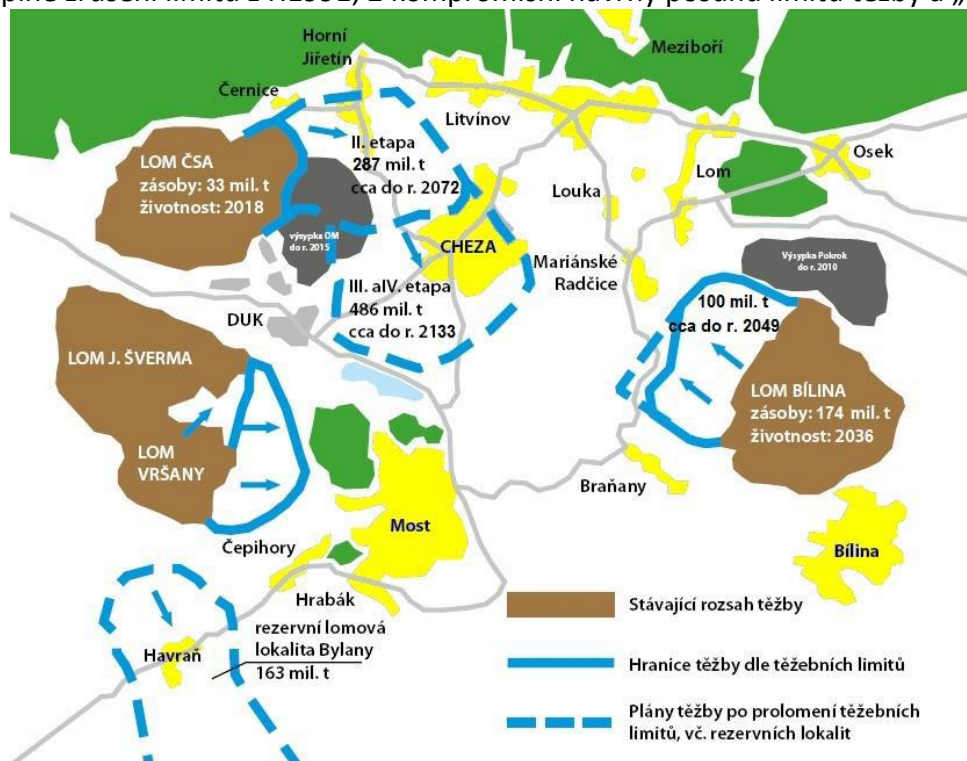

Rozhodovací procesy v ŽP

Cvičení č.5 – VÍCEKRITERIÁLNÍ HODNOCENÍ – KRITÉRIA

Podle popisu reálné situace se snažte zhodnotit „varianty“ změny **LIMITŮ TĚŽBY HNĚDÉHO UHLÍ**. V návrhu je úplné zrušení limitů z r.1991, 2 kompromisní návrhy posunu limitů těžby a „0 varianta“.

K projednávání tohoto záměru z pohledu hodnocení vlivů koncepcí na životní prostředí dle přílohy č. 4 zákona č. 100/01 Sb. v platném znění jste byli přizváni jako zástupci...

Ústeckého kraje

Dalšími stranami zúčastněnými na dnešním jednání jsou zástupci:

Severočeské Energetické a.s.

GREENPEACE

Města Horní Jiřetín

1) Jakožto zástupci této lobby máte za úkol ve skupině vašich spolupracovníků:

...sestavit katalog 10i kritérií, která budou natolik významná a reprezentativní, že napomohou k volbě varianty, kterou **VY, jako zastoupená strana prosazujete!**

Pozn. Hrajte prosím roli v této hře/úkolu dle zadání - bez ohledu na své osobní přesvědčení.

2) Následně vstupte pod vedením moderátora do jednání s dalšími zúčastněnými a dohodněte **kritéria, která budou do příště vyhodnocena**, vaším úkolem pak bude stanovit pořadí variant.

3) Do příštího cvičení určete **individuální váhu jednotlivých kritérií**, která vaše skupina určila za významná! *Pozn. V této fázi se již snažte být nezaujatí a hodnotte všechna kritéria objektivně!*

Argumenty:

Ústecký kraj vystupuje rovněž v zastoupení státu, argumenty tudíž musí kromě lokálních (ochrana prostředí na Mostecku a řešení zaměstnanosti) řešit i zachování budoucí energetické nezávislosti státu.

"Pozitiva zachování limitů vidím v oblasti ekologie a zachování obcí, jako jsou Horní Jiřetín nebo Černice. Naopak k negativům patří nezaměstnanost od roku 2024 a deficit uhlí pro teplárny," vyjmenovává (tehdejší ministr průmyslu a obchodu) Mládek."

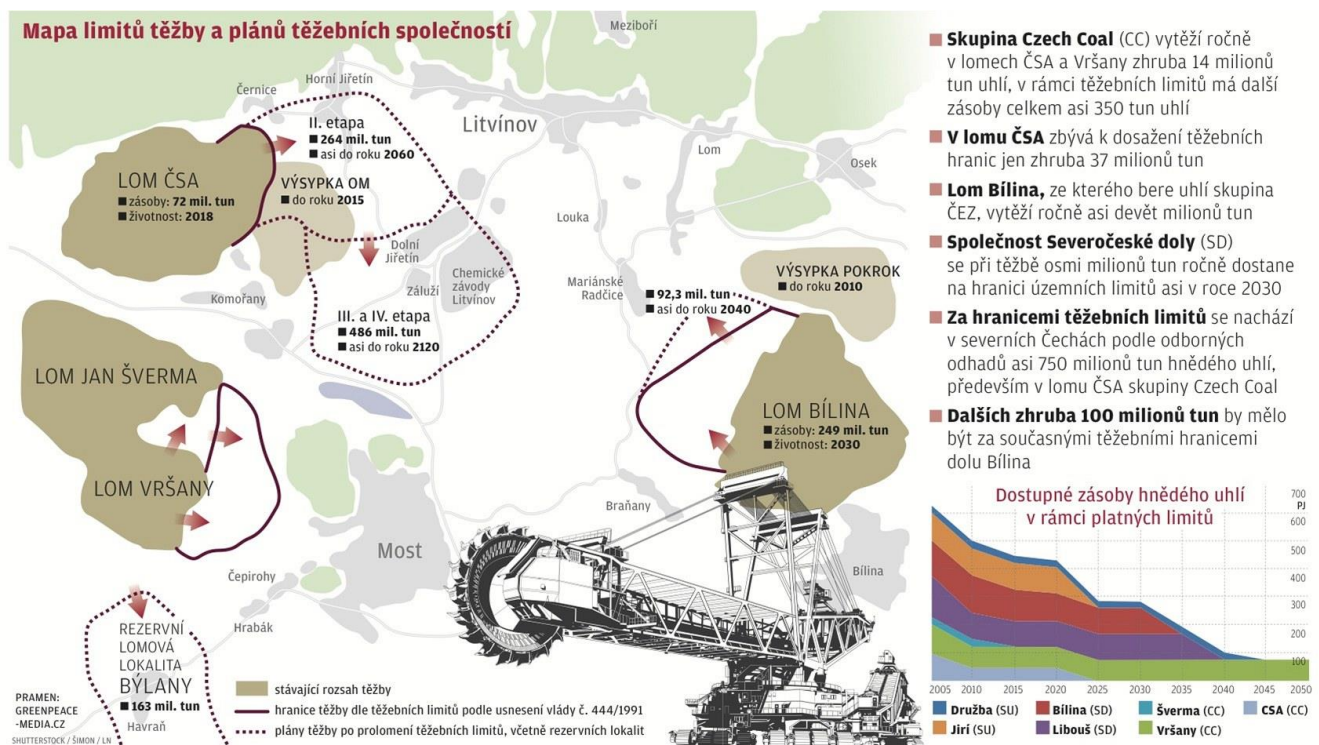
Podle majitelů dolu ČSA se za jeho limity nachází dokonce 750 milionů tun hnědého uhlí. Životnost dolu, který již nyní vysluhuje, by se úplným prolomením zásob prodloužila o 150 let. "Pokud bychom přistoupili k úplnému otevření limitů, zachovali bychom zaměstnanost a vytvořili od roku 2023 další nová pracovní místa. Posílila by se také energetická soběstačnost státu. Na druhou stranu bychom ale museli bourat, zejména obce Horní Jiřetín a Černice," přibližuje Mládek pro a proti.

Jan Mládek zájmy státu vyladil tak, že doporučí vládě výběr mezi zrušením limitů (a povolením nové těžby) na dole Bílina a tímtéž na Bílině plus na dole ČSA, který je na dosah Horního Jiřetína a sousedních Černic. Rozšíření ČSA by zasáhlo „jen“ jižní cíp Jiřetína.

Zbylé možnosti, tedy zachování současných limitů anebo jejich úplné zrušení, kterého se domáhají na jedné straně ekologické organizace a na druhé důlní zaměstnanci, jsou podle Mládky nepravděpodobné. Na stole nejspíš budou obě „kompromisní“ varianty. I mezi nimi je ale podstatný rozdíl.

„Pokud je to o tom, jestli jsme schopni zvládnout bez prolomení limitů na dole ČSA zásobování elektřinou a teplem - tak jsme.“

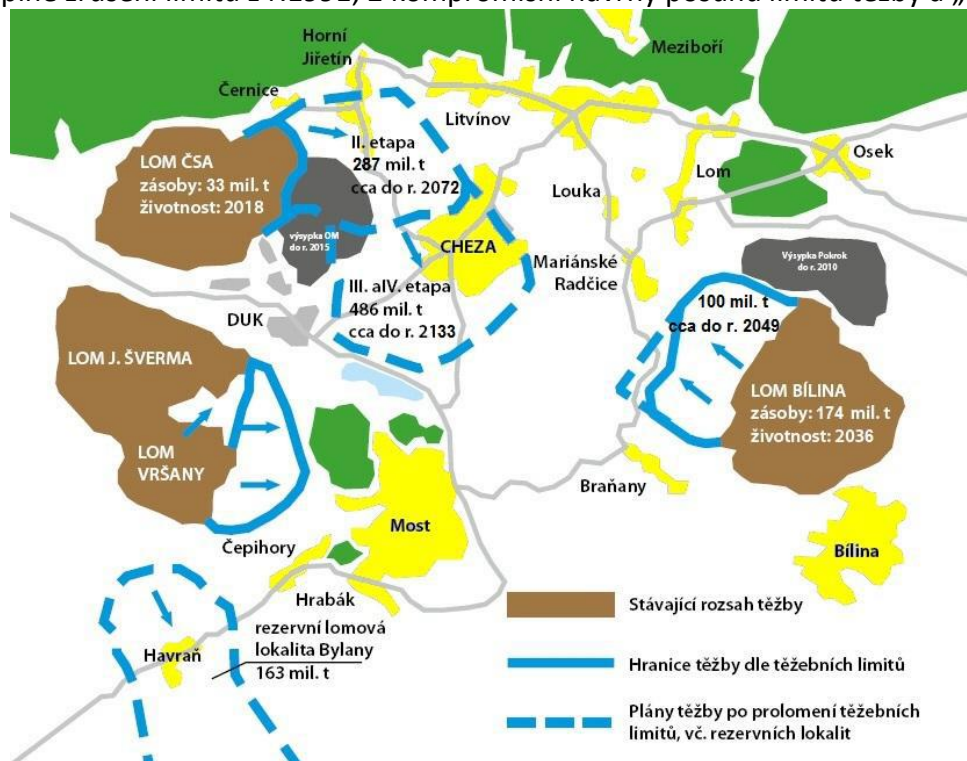
Zakonzervování lomu není řešením. Obnovit v něm těžbu je s každým rokem prodloužení náročnější. Navíc i zakonzervovaná těžební lokalita představuje obrovské výdaje (jednorázové – cca 1,2 miliardy Kč; periodické 240 mil. ročně).

Rozhodovací procesy v ŽP

Cvičení č.5 – VÍCEKRITERIÁLNÍ HODNOCENÍ (kritéria)

Podle popisu reálné situace se snažte zhodnotit „varianty“ změny **LIMITŮ TĚŽBY HNĚDÉHO UHLÍ**. V návrhu je úplné zrušení limitů z r.1991, 2 kompromisní návrhy posunu limitů těžby a „0 varianta“.

K projednávání tohoto záměru z pohledu hodnocení vlivů koncepcí na životní prostředí dle přílohy č. 4 zákona č. 100/01 Sb. v platném znění jste byli přizváni jako zástupci...

GREENPEACE

Dalšími stranami zúčastněnými na dnešním jednání jsou zástupci:

Severočeské Energetické a.s.

Ústeckého kraje

Města Horní Jiřetín

1) Jakožto zástupci této lobby máte za úkol ve skupině vašich spolupracovníků:

...sestavit katalog 10i kritérií, která budou natolik významná a reprezentativní, že napomohou k volbě varianty, kterou **VY, jako zastoupená strana prosazujete!**

Pozn. Hrajte prosím roli v této hře/úkolu dle zadání - bez ohledu na své osobní přesvědčení.

2) Následně vstupte pod vedením moderátora do jednání s dalšími zúčastněnými a dohodněte **kritéria, která budou do příště vyhodnocena**, vaším úkolem pak bude stanovit pořadí variant.

3) Do příštího cvičení určete **individuální váhu jednotlivých kritérií**, která vaše skupina určila za významná! *Pozn. V této fázi se již snažte být nezaujatí a hodnotte všechna kritéria objektivně!*

Argumenty:

Společnost Greenpeace se snaží poukazovat na dopady vlivu člověka na prostředí.

Limity těžby nechrání jen Horní Jiřetín a Černice, ale i desítky tisíc dalších obyvatel Ústeckého kraje, cenné přírodní lokality i globální klima. Jejich případné prolomení a pokračování těžby podle plánů firmy Czech Coal by jen v případě samotného velkolomu ČSA mělo následující negativní důsledky:

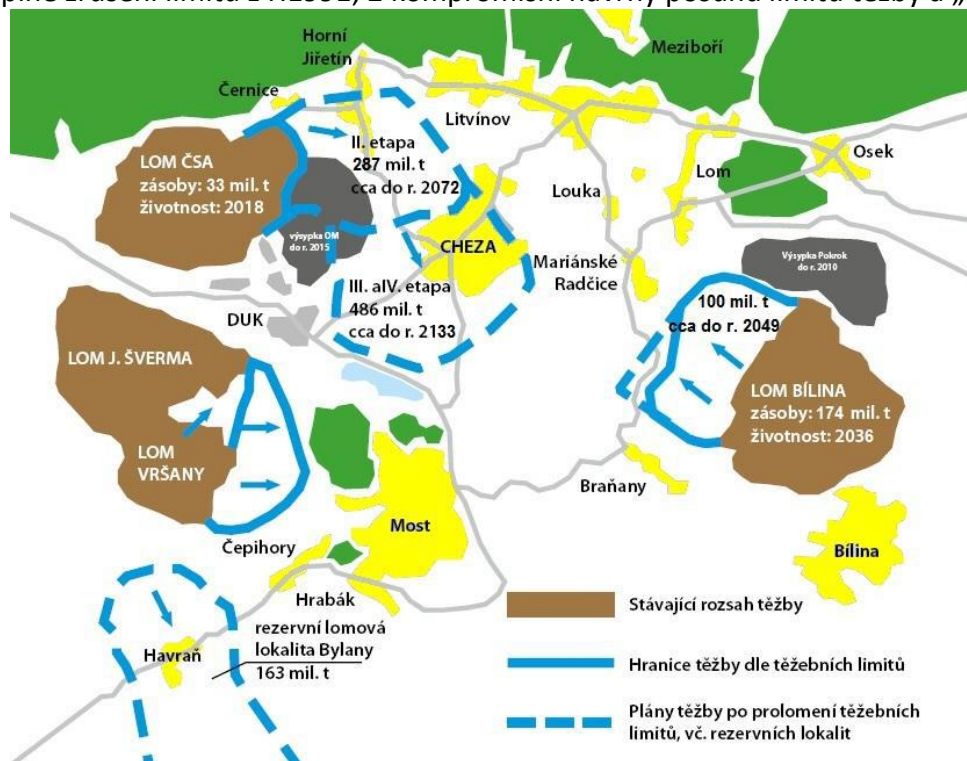
- ✓ vystěhování a zbourání města Horního Jiřetína se dvěma tisíci obyvatel včetně možnosti vyvlastnění místních majitelů nemovitostí,
- ✓ přiblížení jámy velkolomu na 500 metrů k městu Litvínovu (27.000 obyvatel) a s tím související drastické zatížení města hlukem a prachem (hygienické limity pro imise prachu jsou v Litvínově kvůli těžbě překračovány již dnes; důl ČSA je přitom „teprve“ 4 kilometry daleko),
- ✓ velkolom ČSA by pohltit dalších téměř 25 kilometrů čtverečních krajiny (což odpovídá ploše pražského Starého i Nového města, Malé Strany, Hradčan, Letné, Holešovic, Karlína, Žižkova, Vinohrad, Vršovic, Nuslí a Vyšehradu dohromady),
- ✓ Externí náklady ve výši 1,2 biliónu Kč (škody na zdraví, lesích, zemědělství a klimatu) způsobené spálením 750 miliónů tun uhlí za limity (podloženo výsledky Centra pro otázky životního prostředí Univerzity Karlovy)
- ✓ celkové emise oxidu uhličitého ve výši 1,3 miliard tun (pro srovnání – největší česká elektrárna Pruněřov ročně vypustí přes 9 miliónů tun CO₂),
- ✓ snížení atraktivity kraje pro nové investory, pokračující odliv mladých kvalifikovaných lidí, snížení ceny nemovitostí – to vše se společným jmenovatelem: jen málokdo chce žít či podnikat na hraně povrchového velkolomu,
- ✓ trvale neudržitelné a zbytečné prodlužování závislosti české energetiky na uhlí a posilování pověsti ČR jako energetického dinosaura Evropy,
- ✓ pokračování těžby až do roku 2122 podle oficiálních plánů Czech Coal – negativními důsledky těžby by tak trpěly ještě děti našich pravnuků,
- ✓ ohrožení cenných bukových lesů na svazích Krušných hor (nadregionální biocentrum ÚSES) ztrátou vody a sesuvy kvartérních sedimentů, úplná likvidace biotopů chráněných druhů rostlin a živočichů v předpolí velkolomu.

Rozhodovací procesy v ŽP

Cvičení č.5 – VÍCEKRITERIÁLNÍ HODNOCENÍ (kritéria)

Podle popisu reálné situace se snažte zhodnotit „varianty“ změny **LIMITŮ TĚŽBY HNĚDÉHO UHLÍ**. V návrhu je úplné zrušení limitů z r.1991, 2 kompromisní návrhy posunu limitů těžby a „0 varianta“.

K projednávání tohoto záměru z pohledu hodnocení vlivů koncepcí na životní prostředí dle přílohy č. 4 zákona č. 100/01 Sb. v platném znění jste byli přizváni jako zástupci...

SEVERNÍ ENERGETICKÁ a.s.

Dalšími stranami zúčastněnými na dnešním jednání jsou zástupci:

GREENPEACE

Ústeckého kraje

Města Horní Jiřetín

1) Jakožto zástupci této lobby máte za úkol ve skupině vašich spolupracovníků:

...sestavit katalog 10i kritérií, která budou natolik významná a reprezentativní, že napomohou k volbě varianty, kterou **VY, jako zastoupená strana prosazujete!**

Pozn. Hrajte prosím roli v této hře/úkolů dle zadání - bez ohledu na své osobní přesvědčení.

2) Následně vstupte pod vedením moderátora do jednání s dalšími zúčastněnými a dohodněte **kritéria, která budou do příště vyhodnocena**, vaším úkolem pak bude stanovit pořadí variant.

3) Do příštího cvičení určete **individuální váhu jednotlivých kritérií**, která vaše skupina určila za významná! *Pozn. V této fázi se již snažte být nezaujatí a hodnotte všechna kritéria objektivně!*

Argumenty:

Těžařská společnost (majitel dolu ČSA) hájí zejména své podnikatelské zájmy, ale rovněž zájmy horníků z celé oblasti (kteří mají na pokračování těžby co nejdéle jasný zájem).

Pokračování těžby znamená: (říká severní energetická)

Stát využije 280 milionů tun velice kvalitního hnědého uhlí pod Horním Jiřetínem a zachová si cestu k dalším 470 milionům tun uhlí, které bude možno těžít po roce 2060. Bude tak mít dostatek domácí suroviny pro českou energetiku a nezatíží státní rozpočet dovozem náhradního paliva (např. plynu). ČR tak zůstane energeticky nezávislá

- Těžební společnost investuje do projektu zpřístupnění zásob uhlí na ČSA až 30 miliard korun, což je největší investice v dějinách ČR.
- Na Mostecku budou zachovány tisíce pracovních míst ať už přímo v těžební společnosti, nebo v návazných službách. Při realizaci II. etapy těžby na ČSA vzniknou další pracovní místa spojená s investicí do technologií, přesídlením obcí a dalšími souvisejícími službami.
- Obec Horní Jiřetín a Černice budou přesídleny, majetek, infrastruktura, pracovní místa i ostatní střety zájmů budou současným vlastníkům plně nahrazeny.
- Severní energetická bude moci pokračovat v systematické obnově krajiny, která je nyní oproti schválenému technologickému postupu narušována administrativní překážkou v podobě usnesení o limitech.
- Severní energetická bude i nadále přispívat stamiliony korun ročně do veřejných rozpočtů státu i obcí v regionu a bude moci pokračovat ve financování regionálních aktivit nad rámec zákonných odvodů. Zvýší se tak hodnota regionu.

Zastavení těžby znamená: (říká severní energetická)

- Dojde ke znehodnocení ložiska nejkvalitnějšího hnědého uhlí v ČR, jehož zásoby by bylo možné využívat až za horizont roku 2100. Obnovit již zastavenou těžbu trvá od rozhodnutí k realizaci cca 10 let a je ekonomicky téměř nereálné.
- Stát bude muset vydat miliardy korun na dovoz náhradního paliva především pro teplárny. Po roce 2020 totiž chybí palivo k výrobě tepla pro 1 mil. domácností. Zvýší se tak dovozní závislost ČR a stoupne cena tepla pro odběratele.
- Veřejné finance ČR budou zatíženy. Sníží se příjmy a zvýší se výdaje státního rozpočtu (méně daní, více výdajů na řešení nezaměstnanosti – až 3 mld. Kč aj.).
- Mostecko ztratí postupně tisíce pracovních míst v těžebních provozech a dodavatelských firmách, které jak zkušenosti z posledních 20 let ukazují, nedokáže účinně a dlouhodobě nahradit žádný investor.
- Region přijde o investici cca 30 miliard korun. Jeho rozvoj bude utlumen. Sníží se koupěschopnost obyvatelstva, dojde k propadu obecních rozpočtů o odvody spojené s těžbou, budou zastaveny investice i podpora měst a obcí, grantové programy budou ukončeny.
- ČR přijde o cenné know-how. Zaniknou některé typy profesí a odborností.

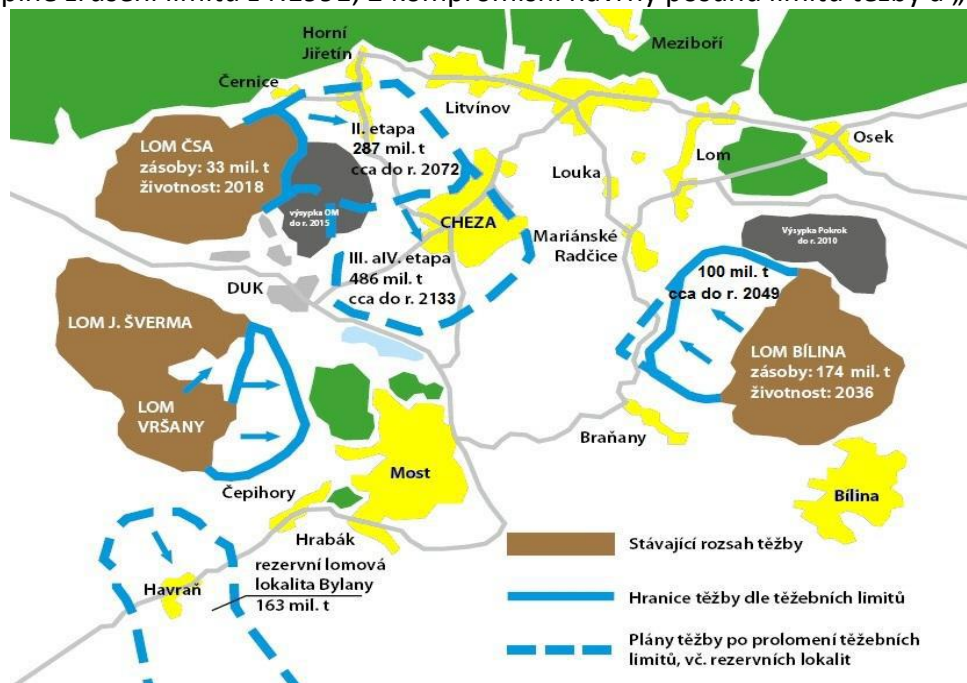
Prolomení limitů podporuje kromě těžařů například Českomoravská konfederace odborových svazů, která si přeje, aby se vláda zabývala všemi alternativami, tedy i úplným prolomením. Odbory argumentují tím, že těžba znamená zaměstnanost.

Rozhodovací procesy v ŽP

Cvičení č.5 – VÍCEKRITERIÁLNÍ HODNOCENÍ (kritéria)

Podle popisu reálné situace se snažte zhodnotit „varianty“ změny **LIMITŮ TĚŽBY HNĚDÉHO UHLÍ**. V návrhu je úplné zrušení limitů z r.1991, 2 kompromisní návrhy posunu limitů těžby a „0 varianta“.

K projednávání tohoto záměru z **pohledu hodnocení vlivů koncepcí na životní prostředí** dle přílohy č. 4 zákona č. 100/01 Sb. v platném znění jste byli přizváni jako zástupci...

Města Horní Jiřetín

Dalšími stranami zúčastněnými na dnešním jednání jsou zástupci:

Severočeské Energetické a.s.

Ústeckého kraje

GREENPEACE

1) Jakožto zástupci této lobby máte za úkol ve skupině vašich spolupracovníků:

...sestavit katalog 10i kritérií, která budou natolik významná a reprezentativní, že napomohou k volbě varianty, kterou **VY, jako zastoupená strana prosazujete!**

Pozn. Hrajte prosím roli v této hře/úkolů dle zadání - bez ohledu na své osobní přesvědčení.

2) Následně vstupte pod vedením moderátora do jednání s dalšími zúčastněnými a dohodněte **kritéria, která budou do příště vyhodnocena**, vašim úkolem pak bude stanovit pořadí variant.

3) Do příštího cvičení určete **individuální váhu jednotlivých kritérií**, která vaše skupina určila za významná! Pozn. V této fázi se již snažte být nezaujatí a hodnotte všechna kritéria objektivně!

Argumenty:

Zastupitelé města Horní Jiřetín brání své území, jejich zájmem je však občan, příjmy obce a vše v lokálním měřítku.

- Limity těžby hnědého uhlí v severních Čechách stanovilo usnesení vlády z roku 1991. Zaručují městům a obcím, pod nimiž je uhlí, že nebudou kvůli těžbě zbourány. Zrušení limitů by postihlo především Horní Jiřetín a jeho místní část Černice poblíž dolu ČSA. Hrana těžební jámy by se dostala jen pár set metrů od okraje Litvínova.

Při částečném prolomení těžebních limitů na dole Československé armády (ČSA) by bylo nutné v jižní části Horního Jiřetína na Mostecku zbourat 170 domů, tedy zhruba pětinu města.

Obce mají z těžby příjem, proto čerstvě zvolení starostové, konkrétně Mariánských Radčic a Braňan o těžbu v katastru svých obcí stojí, protože si od ní slibují vylepšení rozpočtu. Toto se týká posunu limitů na dole Bílina.

Negativní dopady těžby na okolí

Z více než třicetiletého výzkumu Ústavu experimentální medicíny AV v regionu SZ Čech vyplývá, že řada vážných negativních dopadů na zdraví i život místních obyvatel přímo souvisí s povrchovou těžbou a spalováním hnědého uhlí:

- O dva roky nižší střední délka života oproti jiným krajům
- Nepřetržité obtěžování hlukem a prachem
- Velmi omezené možnosti volného pohybu vkrajíně (nespočet omezení, zákazů, závor aj.)
- Velmi komplikované získávání územních rozhodnutí či stavebních povolení, blokování rozvojových záměrů
- Živná půda pro spekulanty

1. Výzkumy prokázaly, že znečištění ovzduší, vod a půdy v severozápadních Čechách spolu s například nesprávnou životosprávou vedly u tamních obyvatel ke zvýšené nemocnosti, úmrtnosti, k nižší průměrné délce života nebo zpomalenému vývoji dětí. Škodliviny se rovněž zapsaly do genetické výbavy těchto lidí, takže negativně ovlivňují i jejich potomky. Povrchová těžba je přitom dodnes jedním z hlavních zdrojů znečištění. A pokud bude pokračovat, negativní zátěž obyvatel se může ještě zhoršovat.
2. Kontaminovaná půda především v Krušných horách i po letech způsobuje potíže při obnově lesních porostů nebo návratu některých rostlinných a živočišných druhů.
3. Těžba pod úpatím Krušných hor představuje geologické riziko pro svahy, které se mohou dát do pohybu. Hrozí i místní nedostatek vody v některých oblastech.
4. Další těžba uhlí není v souladu k celosvětovým plánům na omezení emisí skleníkových plynů. "V dalších desetiletích přijde nutně další útlum uhelné energetiky a uhlí získá ve stále větší míře charakter cenné chemické suroviny pro inteligentnější využití než masivní pálení s nízkou účinností," konstatovali vědci.
5. Z tohoto důvodu ekologická komise Akademie věd nepovažuje za správný úplný odpis zásob uhlí za územními limity, ale doporučuje jejich převod ze zásob bilančních do nebilančních.
6. Systém zásobování teplem, které je závislé právě na spalování uhlí, je přežitý. Je nutné jej i s pomocí zdrojů EU modernizovat a zefektivnit, aby nedocházelo ke zbytečným energetickým ztrátám. K tomu při prodlužování těžby nedojde.
7. Lidé v ohrožených obcích žijí v existenční nejistotě. "Někteří se před těžbou museli za život stěhovat i několikrát," napsali vědci ve svém stanovisku. "Potřebují konečně klid a jistotu dožití ve své obci, ve své občanské komunitě, v důvěrně známém prostředí." Z dlouhodobě zdevastovaného území se dnes stěhují mladí vzdělaní lidé.

"Všechny tyto argumenty mluví v současné době jednoznačně ve prospěch zachování územních ekologických limitů těžby přinejmenším v následujících dvou desetiletích," uvedl předseda Komise životního prostředí Akademie věd Radim Šrám.

